

Ook met die mogelijkheid moet m.i. rekening gehouden worden in alle gevallen, waarbij aan de synthalinebehandeling inspuiting met insuline voorafging.

Leiden, 9 November 1927.

JAC. J. DE JONG.

HERSENZIEKTE EN INENTING.

In verband met de besprekingen aan bovenstaand onderwerp gewijd, doet zich de vraag voor of vroeger tijdens het heerschen van pokken zich ook verschijnselen voordeden, die aan encephalitis deden denken.

Wanneer men de geschiedenis raadpleegt, vindt men in de verhandeling over pokken van THOMAS SYDENHAM, den Engelschen HIPPOCRATES, symptomen beschreven, die er zeker aan doen denken. Zoo vermeldt hij epileptische toevallen, slikstoornissen en een slaaptoestand, bij welken de patiënt bijna nooit ontwaakt, tenzij men hem herhaaldelijk schudt. In het geneeskundig volksboek van MARSCHALL (1792) vindt men eveneens stuiptrekkingen en slaapzucht vermeld. TROUSSEAU, die in hoofdzaak SYDENHAM volgt, noemt nog paraplegieën.

Het blijkt dus wel, dat encephalitische verschijnselen zich bij „natuurlijke” pokken kunnen voordoen; waarom dan niet bij kunstmatig verwekte? Met het oog op het bovenstaande komt het mij het waarschijnlijkst voor, dat de virulentie van de pokstof, door welken oorzaak dan ook, ten kwade veranderd is; ik geloof niet dat het pokkenvirus met encephalitis kiemen besmet is. Men zal moeten trachten een goedaardig virus te verkrijgen, daar de kans op hersenverschijnselen zal toenemen met de virulentie der pokstof. Ook de smetstoffen van andere infectieziekten krijgen neurotrope eigenschappen, wanneer haar virulentie toeneemt (o.a. diphtherie, waterpokken e.a.).

Geldermalsen, 14 November 1927.

F. M. G. DE FEYFER.
